

„Dziecko z niepełnosprawnością w szkole ogólnodostępnej - pomoc psychologiczno-pedagogiczna”

Uczeń niepełnosprawny, czyli kto?

W opinii I. Obuchowskiej „dzieci niepełnosprawne są to dzieci, których rozwój jest utrudniony w stopniu, w którym ani jednostka za pomocą własnych mechanizmów psychicznej regulacji, ani rutynowe metody postępowania pedagogicznego, nie są w stanie utrudnień tych wyeliminować.”

Można przyjąć zatem, że uczeń niepełnosprawny to dziecko, któremu obniżona sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa długofalowo utrudnia funkcjonowanie w roli ucznia.

Taki sposób rozumienia niepełnosprawności wydaje się być zgodny zarówno z doświadczeniem życiowym, jak i praktyką pracowników poradni oraz nauczycieli uczących w szkołach.

W systemie oświaty natomiast uczeń niepełnosprawny to uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Kształcenie specjalne organizuje się dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami:

- niesłyszących i słabosłyszących,
- niewidomych i słabowidzących,
- z niepełnosprawnością ruchową, w tym afazją,
- z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim,
- z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera ,
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Po wydaniu orzeczenia, obowiązujące przepisy prawa oświatowego umożliwiają kształcenie, wychowanie i opiekę uczniów niepełnosprawnych w przedszkolach/ szkołach ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych.

Wszystkie dzieci niepełnosprawne mają zapewnioną możliwość kształcenia zgodnie ze swoimi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi wymagającymi stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy.

Każda placówka, a więc przedszkola i szkoły zobowiązane są zapewnić dziecku:

1. realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego,
2. warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dzieci lub uczniów,
3. zajęcia specjalistyczne, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 o systemie oświaty,

4. inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dzieci lub uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne,
5. integrację dzieci lub uczniów ze środowiskiem rówieśniczym, w tym z dziećmi lub uczniami pełnosprawnymi,
6. przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu dorosłym.

To w jakiej placówce uczyć będzie się dziecko zależy od decyzji rodziców. Uczniowie niepełnosprawni mogą korzystać z edukacji w szkolnictwie specjalnym, a więc odpowiednio do tego przygotowanych placówkach, a także szkołach integracyjnych i ogólnodostępnych. Zadaniem każdej placówki jest odpowiednie dostosowanie jej do potrzeb wszystkich uczących się w niej dzieci. Taka forma kształcenia dzieci/uczniów niepełnosprawnych w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, razem z pełnosprawnymi rówieśnikami nazywana jest **edukacją włączającą**. W takim przypadku dziecko może korzystać ze szkoły rejonowej, położonej najbliżej miejsca zamieszkania i ma zapewnione odpowiednie wsparcie - organizacyjne, psychologiczne, pedagogiczne.

Ważne jest jednak, aby proces włączania rozpoczynał się jak najwcześniej, tak aby dzieci miały możliwość bycia razem, poznawania się, odkrywania tego, co je łączy, przy uwzględnieniu różnic jako czynnika wzbogacającego kontakty międzyludzkie.

Dla uczniów niepełnosprawnych opracowuje się **Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny**. W opracowaniu programu biorą udział nauczyciele, specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem, rodzice, a także zaproszony pracownik poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym specjalistycznej. Pracę zespołu koordynuje wychowawca lub nauczyciel-specjalista wyznaczony przez dyrektora. Wspomniany dokument sporządzany jest na czas wydania orzeczenia, ale nie dłuższy niż etap edukacyjny.

W ramach zajęć rewalidacyjnych przeznaczonych dla dzieci niesłyszących i słabosłyszących w programie należy uwzględnić w szczególności (zgodnie z roz. MEN z 24 lipca 2015 w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym): naukę języka migowego lub innych alternatywnych metod komunikacji - w przypadku dziecka/ucznia niesłyszącego lub z afazją,

Uczeń z niepełnosprawnością objęty jest w szkole kształceniem specjalnym oraz pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Pomocy udzielają nauczyciele w trakcie bieżącej pracy z dzieckiem/ucznikiem, specjaliści zatrudnieni w przedszkolu/szkole (psycholog, pedagog, logopeda, doradca zawodowy, terapeuta pedagogiczny). Do współpracy można i warto zaprosić specjalistów z poradni psychologiczno-pedagogicznych i specjalistycznych oraz inne przedszkola/szkoły i instytucje pozaszkolne.

Pomocą psychologiczno-pedagogiczną powinni zostać objęci także nauczyciele pracujący z uczniem oraz jego rodzice. Proponuje im się wsparcie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu umiejętności wychowawczych. Należy pamiętać, że uczeń niepełnosprawny nie może być przeciążony zadaniami, ale musi mieć dostosowane metody i formy nauczania do jego indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych.

Bycie w szkole to satysfakcja i sukces edukacyjny.

**Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi
w Krakowi, ul. Św. Gertrudy 2**

Jolanta Bień – pedagog specjalny - socjoterapeuta

Małgorzata Karakuszka – surdopedagog

Opracowanie na podstawie:

- „Dziecko z niepełnosprawnością w rodzinie”, Irena Obuchowska, WSIP, Warszawa 1999
- „Uczeń niepełnosprawny w szkole ogólnodostępnej w przedszkolu i szkole ogólnodostępnej – wyzwanie dla JST”, ORE, Warszawa 2015